

Barraca 9 de Les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Extrem sud-oest de la carena de Les Llobatones
Alçada: 294

Coordenades:

Latitud: 41.64335
Longitud: 1.89434
UTM Est (X): 407922
UTM Nord (Y): 4610769

Classificació

Número de fitxa 08179 - 382
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani
Segle XX
Any 1902
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A009000050000OL
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant hidrogràfic esquerre del torrent del Sallés o Cellers, no massa lluny de la carretera B122 que va de Rellinars a Castellbell i el Vilar. L'accés es pot fer resseguint la carena de Les Llobatones en direcció sud-oest, fins a quedar a la mateixa alçada que la masia del Sellés o es pot entrar enfilant-se pel marge de la carretera, aproximadament davant de Ca l'Agut i pujar fins el capdamunt de la carena tenint sempre com a referència la casa.

Es tracta d'una construcció del tipus àeria, adossada al marge, aprofitant un cap de feixa. És de planta circular, de 2,25 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, mesura 1,27 m d'alçada per 0,72 m d'amplada màxima a l'exterior i mínima de 0,50 m. Els muntants són rectes, amb un gruix de murs de 0,66 m. Hi ha dues llindes, planes. Per sobre de la llinda exterior, destaca, a mà dreta una pedra amb les inicials gravades "A E A". Al dessota, molt esborrada, es pot llegir l'any de construcció, "1902". El voladís es conserva en tot el seu perímetre; la seva alçada és d'1,60 m (mides preses al davant de la porta d'entrada). La coberta és de falsa cúpula, per aproximació de filades, molt ben realitzada com la majoria de barraques localitzades en aquesta carena. La seva alçada màxima és de 2,10 m. A l'interior de l'estança, a mà dreta de la porta, aprofitant l'estabilitat del marge hi ha un doble tinell sobreposat. El primer d'ells està arranat al terra; mesura 0,42 m d'amplada per 0,27 m d'alçada per 0,70 m de fons. El segon, mesura 0,36 m d'amplada per 0,44 m d'alçada per 0,40 m de fons. Té dues espitlleres orientades al nord-oest i al nord-est respectivament.

Aquesta barraca està dins les terres del Sallés o Cellers i porta les inicials d'un parcer del qual el seu propietari desconeix el nom.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

